

VÁROSI KÖNYVTÁR NYÍRBÁTOR GYŰJTŐKÖRI SZABÁLYZATA

1. A könyvtár típusa, feladatai

A Városi Könyvtár Nyírbátor város nyilvános közkönyvtára. Fenntartója Nyírbátor Város Önkormányzata. A város központjában található, a Szabadság tér 24 szám alatti épület első és második emeletén. Gyermekek-és felnőtt részleggel rendelkezik. Raktárai az első szinten, illetve az udvari részen találhatóak.

Nyírbátor város, a nyírbátori járás lakosainak, illetve minden magyar és külföldi állampolgárnak biztosítja a könyvtár szolgáltatásait, ennek érdekében:

- A fenntartó által kiadott alapító okiratban és a szervezeti és működési szabályzatban meghatározott fő céljait küldetésnyilatkozatban közzé teszi
- Gyűjteményét folyamatosan fejleszti, feltárja, megőrzi, gondozza és rendelkezésre bocsátja
- Tájékoztat a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól
- Biztosítja más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérését
- Részt vesz a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében
- Biztosítja az elektronikus könyvtári dokumentumok elérhetőségét
- A könyvtárhasználókat segíti a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításában, az egész életen át tartó tanulás folyamatában
- Segíti az oktatásban, képzésben részt vevők információellátását, a tudományos kutatás és az adatbázisokból történő információkérés lehetőségét
- Kulturális, közösségi, és egyéb könyvtári programokat szervez

- Tudás-, információ- és kultúraközvetítő tevékenységével hozzájárul az életminőség javításához, az ország versenyképességének növeléséhez
- A szolgáltatásait a könyvtári minőségirányítás szempontjait figyelembe véve szervezi
- Gyűjteményét és szolgáltatásait a helyi igényeknek megfelelően alakítja
- Közhasznú információs szolgáltatást nyújt,
- Helyismereti információkat és dokumentumokat gyűjt,
- Szabadpolcos állományrészsel rendelkezik.

2. A könyvtár környezete

A gyűjtemény alakítását, az állomány gyarapítását meghatározza a könyvtári rendszeren belül elfoglalt helye, ezen túl a társadalmi és a helyi környezet, ahol a városi könyvtár működik. Nyírbátor közel 13 ezer lakosú kisváros. A fő megélhetést az ipar és a mezőgazdaság jelenti. Az utóbbi évek fejlesztéseinek eredményeképp több ipari üzem telepedett meg a városban, de a régebben működők is tovább folytatták tevékenységüket. A legnagyobb ipari üzemek külföldi tulajdonú cégek magyarországi vállalatai, akik szerencsére hosszú távon terveznek városunkban. A mezőgazdaság egy nagyobb magántulajdonú kft-vel, és több kisebb vállalkozással van jelen Nyírbátor gazdaságában. Új üzletek megnyitásával fejlődtek a szolgáltatások is.

Nyírbátorban négy **óvodai** egységben látják el a 3-7 éves korú gyerekeket.

Alapfokon négy általános iskola látja el az általános iskoláskorúakat:

- Báthory Anna Református Általános Iskola,
- Báthory István Katolikus Általános Iskola Gimnázium és Szakgimnázium,
- Nyírbátori Magyar-Angol Kéttannyelvű Általános Iskola és Művészeti Alapiskola,
- Nyírbátori Éltés Mátyás Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Gyermekotthon és Kollégium

Középfokon három intézmény várja a továbbtanulókat. A Báthory István Katolikus Általános Iskola Gimnázium és Szakgimnázium közel 600

tanulóval működik, a hagyományos négyosztályos gimnáziumi osztályokon kívül nyolcosztályos és általános iskolai képzést is biztosítanak.

A Bethlen Gábor Középiskola és Kollégium közel 800 diákja a szakmák elsajátításán túl szakközépiskolai osztályokban informatikát (belügyi fakultációval), és kereskedelem-marketinget tanulhat.

Nyírbátori Éltes Mátyás Általános Iskola, Speciális Szakiskola, Gyermekotthon és Kollégium látja el a tanköteles korú tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott és autizmussal élő gyermekek iskolai nevelését– oktatását, napközi otthonos ellátását.

Kultúra

A város kulturális élete sokszínű, sokrétű, pezsgő, a kínálat gazdag, egyre nagyobb visszhangja van bel- és külföldön egyaránt. A kultúra –a könyvtár mellett- meghatározó intézménye a Kulturális Központ. Az MNM Báthori István Múzeuma országos hírnevű, a városi könyvtár is jó kapcsolatot ápol vele. Ezen intézmények mellett számos civil szervezet, egyesület működik a városban.

3. A gyűjtőkör kialakításánál figyelembe veendő tényezők

A gyűjtemény kialakításánál objektív körülmény a költségvetési keret. A költségvetés tervezésénél törekedni kell olyan anyagi fedezet elérésére, amely lehetőséget biztosít a dokumentumállomány optimális fejlesztésére.

- Nyírbátorban a városi könyvtár az egyetlen nyilvános közkönyvtár
- magas a beiratkozott általános és középiskolai tanulók aránya, s nagyszámú a felsőoktatásban részt vevők száma
- Nyírbátor mint járási központ a környező kistépelülések központja, ezért a járás lakosai nagyobb számban keresik fel a könyvtárat.
- A gazdasági struktúra javuló tendenciát mutat, de főleg a környező településeken magas a munkanélküliek aránya, akik közül sokan vesznek részt képzésben és átképzésben

- A számítástechnika teret nyert a mindennapi életben is, ezért a 24 órás elérhetőség fontos szerepet kap a könyvtár munkájában. Ezt a célt szolgálja az OPAC, és a naprakész honlap.

4. A gyűjtemény tagozódása

- Kölcsonzói állomány

A könyvtár legnagyobb állományrésze. Ide tartoznak a szépirodalmi művek, az ismeretterjesztő és a szakirodalom nagyobb része. A kölcsonzói állomány felnőtt és gyermek anyagból tevődik össze.

- Kézikönyvtár

Ide tartoznak a nem kölcsönözhető lexikonok, kézikönyvek, adattárak, térképek, útikönyvek, szótárak

- Segédkönyvtár

A könyvtárosi használatra szánt szakirodalom tartozik ide, mely tartalmazza a könyvtári jogszabályokat, bibliográfiákat, módszertani kiadványokat.

- Helyismereti gyűjtemény

Itt van elhelyezve a helyismereti állomány, mely a Nyírbátorra, vonatkozó könyveket, tanulmányokat, szakdolgozatokat, kéziratokat, helyi sajtót, meghívókat, helyi kiadványokat tartalmazza. 1990-től teljes körűen, és kötetten őrzi a nyírbátori önkormányzati képviselő-testület jegyzőkönyveit. Őrzi a helyi szerzők műveit a teljességre való törekvés igényével. Könyvtárunk a helyi témájú szakdolgozatok kötetését anyagilag is támogatja a szerző számára, ezzel is segítve a dolgozat gyűjteménybe való bekerülését.

A könnyebb kezelhetőség érdekében digitalizáltuk az alábbi dokumentumokat: Bátor újság összes évfolyam, Nyírbátori Sporthíradó, Nyír-Vidék 1-5 évfolyam, Nyírbátor és Vidéke 1-3 évfolyam, valamint a szakdolgozatokat és a kéziratokat.

- Audio-vizuális gyűjtemény

Tartalmazza a zenei, próza és nyelvi hanglemezeket, CD-ket, CD-rom-okat, videókazettákat

- Periodika gyűjtemény

Ide tartoznak a folyóiratok, a heti és a napilapok. A folyóiratok közül köttetjük a megye napilapját, valamint a jelentősebb irodalmi lapokat, és a helyi sajtót. A helyi sajtó minden cikkét feldolgozzuk az integrált könyvtári katalógusba, és digitalizálva is elérhetőek.

A következő lapokat köttetjük: Nagyvilág, Magyar Nyelv, Új Pedagógiai Szemle, Jelenkor, Könyvtári Figyelő, Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle, Kritika, Valóság, Tiszatáj, Századok, Könyv Könyvtár Könyvtáros, Mozgó világ, Alföld, Könyvtári Levelelező/Lap, Kortárs, Kelet-Magyarország, Bátor.

- Raktári állomány

Az első emeleti raktárakban a bekötött folyóiratok régebbi számai, az ideiglenesen megőrzött folyóiratok számai, valamint a szakirodalom keveset használt, vagy több példányban meglévő művei.

Hátsó raktárakban a több példányos, és a keveset használt szépirodalmi művek.

5. A gyűjtemény ETO szerinti tagozódása

0. Általános művek

A tudomány és a kultúra általános kérdéseivel, a tudományos ismeretekkel általánosságban foglalkozó lexikonok, kézikönyvek és ismeretterjesztő művek válogatva. Az információ, a kultúra, a sajtó történetével foglalkozó kézi és ismeretterjesztő könyvek. A könyvtárral foglalkozó szakirodalom segédkönyvtári szinten, segítve a szakmai oktatást is.

1. Filozófia, pszichológia

A lét, a szellem és természetfilozófia, a pszichológia, logika, erkölcstan, esztétika lexikonjai, ismeretterjesztő művei válogatva.

2. Vallás, teológia

A vallásfilozófia és vallástörténet lexikonjai, kézikönyvei, ismeretterjesztő munkái válogatva. A nagy világvallások történetéről, értelmezéséről szóló szakirodalom, ezek szent könyvei válogatva.

3. Társadalomtudományok

A társadalomtudományok elméletéről és módszertanáról szóló néhány alapvető mű, a szociológia kézikönyvei, ismeretterjesztő munkák válogatva, statisztikai évkönyvek, zsebkönyvek válogatva, a politika, a közgazdaságtan, jogtudomány, nevelés és oktatás szaklexikonjai válogatva. A felsőoktatás igényeit is figyelemmel kísérjük, de csak részben tudjuk kielégíteni. Jogszabályok elérését online adatbázis előfizetésével tesszük lehetővé.

5 Matematika és természettudományok

Általános természettudományi kézikönyvek és lexikonok, az egyes tudományágak, matematika, csillagászat, fizika, kémia, földtudományok, őslénytan, biológia, növénytan, állattan szaklexikonjai, kézikönyvei válogatva, ismeretterjesztő irodalom és példatárak, feladatgyűjtemények az alap és középfokú oktatás igényeit részben figyelembe véve.

6 Alkalmazott tudományok

Az orvostudomány, a mérnöki tudományok, technika, mezőgazdaság, állattenyésztés, vadászat, háztartás, szervezés, ügyvitelszervezés, üzemvezetés, üzemszervezés, vegyipar, iparágak, építőipar lexikonai és kézikönyvei erős válogatással, a helyi sajátosságokat is figyelembe véve. Ismeretterjesztő szinten a természetes gyógymódról, biogazdálkodásról szóló könyvek, a mezőgazdaságnál főleg a kistermelőknek szóló kiadványok, a szakácskönyvek a hobbi tevékenység könyvei válogatva.

7 Művészetek

A területrendezés, építészet, szobrászat, rajzművészet, festészet, grafikai művészetek, fényképezés, zene, szórakozás lexikonai, kézikönyvei válogatva, a művészeti albumok erős válogatással.

8 Nyelv és irodalom

A nyelv általános kérdései, a nyelvészet és a filológia kérdései általában, egyes nyelvek lexikonai, kézikönyvei válogatva, világirodalom, irodalomtudomány, egyes irodalmak válogatva.

9 Régészet, földrajz, életrajz, történelem

Földrajz, geográfia, a Föld és országai, utazások, regionális földrajz, régészet, életrajz, biográfia, történelem, történettudomány, egyes országok, területek története. Szaklexikonok és kézikönyvek válogatva, az egyetemes és magyar történelem ismeretterjesztő könyvei válogatva, nagyobb hangsúlyt fektetve a magyarok történetére. Földrajznál az egyes országok, hazánk tájainak, városainak útikönyveire, az utazásokra nagyobb hangsúlyt kell fektetni. Ország térképek válogatva, hazánk tájegységeinek, megyéinek, városainak térképei.

1. A könyvtár fő gyűjtőköre (teljességgel gyűjtendő)

Nyomtatott formában magyar nyelven:

- Általános lexikonok, enciklopédiák, a világnyelvek nagy és közép szótárai
- A magyar irodalom, a világirodalom klasszikusai, a magyar és a külföldi népköltészet, a meseirodalom reprezentatív antológiái, gyűjteményes munkák
- Általános iskolai és középiskolai kötelező olvasmányok
- Minden tudományág alap -és ismeretterjesztő szintű dokumentumai

- Nyírbátorra vonatkozó (helyismereti) dokumentumok: könyvek, helyi szerzők munkái, helyi folyóirat(ok), szakdolgozatok, kéziratok, meghívók, képviselőtestületi jegyzőkönyvek 1990-től.
- Kelet-Magyarország, irodalmi folyóiratok, könyvtári szakfolyóiratok: 3K, Könyvtári Figyelő, Könyvtári Levelező/Lap, a keresettebbek kötetve is.

2. A könyvtár mellékgyűjtőköre (válogatva gyűjtendő)

a.) Nyomtatott formában, magyar nyelven

- Kortárs magyar írók, külföldi írók, költők művei, életüket bemutató alkotások
- Általános iskolai, középiskolai ajánlott irodalom
- Szórakoztató irodalom
- Nyelvkönyvek
- Folyóiratok, napilapok igényesebb szórakoztató magazinok
- Szabolcs-Szatmár-Bereg megyéről, és más megyékről szóló dokumentumok

b.) Audiovizuális dokumentumok

- hanglemezek, CD-k, DVD-k.

c.) Multimédiás dokumentumok

- CD-ROM, DVD-ROM

A könyvtár muzeális és levéltári dokumentumokat nem gyűjt.

3. A gyarapítás módjai

- Vásárlás: fenntartói költségvetési támogatás, érdekeltségnövelő támogatás, egyéb pályázati, támogatási források.

A tervszerű állománygyarapítás érdekében minden évben a KELLO-val szerződik, valamint szintén a KELLO-nál vásárolja le az érdekeltségnövelő támogatás összegét. Ezen kívül kisebb mértékben könyvesboltban, antikváriumban, kiadóktól is vásárolhat dokumentumokat.

Folyóirat előfizetéseket elsősorban a Postánál, kiadóknál, laptopterjesztőknél eszközöl.

- Ajándék: a könyvtár elfogad ajándékként felajánlott dokumentumokat, tiszteletpéldányokat, de fenntartja magának a jogot a dokumentumok kiválogatására. Gyűjtőkörébe nem tartozó, vagy számára felesleges példányokat továbbajándékozhat. Ezen szándékát a felajánlóval közli.

A központilag számára ajándékozott könyveket a gyűjteményébe illeszti.

- Pályázatok: Minden pályázati lehetőség kihasználásra kerül, amennyiben városi könyvtárak számára kiírják. Részt vesz a Márai programokban, az NKA könyv -és folyóirat támogatási lehetőségeit is igénybe veszi.

4. A gyarapítás mennyiségi határai

A gyarapítás példányszáma a költségvetési keret függvénye. Könyvekből, folyóiratokból, egyéb dokumentumokból legtöbbször 1-1 példányos a beszerzés. Kivételt jelentenek az általános iskolai és a középiskolai kötelező olvasmányok, melyekből –igény és elhasználódás szerint- 5-10 példányt is beszerez.

5. Az állomány apasztása

a.) tervszerű

A tervszerű állományapasztás a könyvtár rendeltetésszerű feladatainak ellátására elsősorban tartalmi szempontból alkalmatlanná vált dokumentumoknak az állományból folyamatosan történő kivonását jelenti.

Tervszerű állományapasztásra akkor kerül sor, ha

- a dokumentum tartalmilag elavult, a benne foglalt ismeretanyag tudományos vagy világnézeti szempontból meghaladottá vált, vagy
- a dokumentum iránti olvasói igény csökkenése miatt a példányszám egy része fölöslegessé vált, vagy

- a dokumentum egészéről (feltéve, hogy azt másolata is érdemben pótolhatja) a könyvtár által tartós megőrzésre nyilvántartásba vett másolat készült, vagy
- a könyvtár gyűjtőköre módosult.

b.) természetes elhasználódás

- a dokumentum természetes elhasználódásán a dokumentum rendeltetésszerű használatra alkalmatlanná válását (elrongyolódás, megcsonkulás stb.) kell érteni.

c.) Egyéb okok miatti apasztás

- elháríthatatlan esemény (vis maior)
- bűncselekmény
- behajthatatlan követés
- pénzben megtérített követelés
- megengedhető hiány (káló)
- normán felüli hiány

Az apasztásokról minden esetben törlési jegyzék készül.

6. Az állomány ellenőrzése

A 3/1975 (VIII.17.) KM-PM rendelet 4. § (1) bekezdése a 75.000 feletti állomány ellenőrzését 8 évenként írja elő.

Ezen Gyűjtőköri Szabályzat 2017. év január hó 27 én lép hatályba, egyidejűleg az előzőekben kiadott szabályzat hatályát veszti.

N y í r b á t o r, 2017. január 27.

Sipos Ferenc
igazgató